

‘De probeercultuur is niet langer houdbaar’

De gedachte dat iedere student op tijd afstudeert, is achterhaald. Lector Studiesucces Rutger Kappe pleit voor maatwerk in ons hoger onderwijs: ‘De tijd van *one size fits all* is voorbij.’

tekst **PETER DE BROCK**
foto **EVA PLEVIER**

Werkzaam bij zowel Hogeschool In-holland als de Vrije Universiteit genoot Rutger Kappe afgelopen weken van al die nieuwe, enthousiaste studenten. In het hbo neemt de instroom al jaren toe, maar stijgen uitzval en studieduur. De binnen de Europese Unie afgesproken percentages aan gediplomeerden staan onder druk. Studenten die langer dan vijf jaar over hun studie doen, plaatsen instellingen voor een probleem. Ongeveer twintig procent van de studenten haalt de studie niet binnen tien jaar. Het onderzoek dat Kappe als lector Studiesucces deed naar instroom, doorstroom en uitstroom in de hele keten van hoger onderwijs, is nuttig voor hogescholen, universiteiten én studenten.

Kijkt u als lector Studiesucces met andere ogen naar de eerstejaarsstudenten op de introductiedagen?

“Het is altijd leuk als jongeren bruisend beginnen aan een nieuwe fase van hun studietoelooopbaan. Tegelijkertijd weet je dat een behoorlijk deel voortijdig zal afhaken. Inholland biedt instrumentende studenten een studiekeuzecheck aan, waarmee ze voor aanvang kunnen checken of ze de juiste studie hebben gekozen.”

‘Je weet dat een behoorlijk deel van de studenten voortijdig zal afhaken’

U bent recent aangesteld als lector, maar u bent ook op het onderwerp gepromoveerd. Gaat u nu verder waar u beleven was?

“Als arbeids- en organisatiepsycholoog was ik sterk gericht op individuele verschillen. Mijn promotieonderzoek is gebaseerd op klassieke psychologische factoren in relatie tot studie- en werkprestaties, denk aan motivatie, leerslijten en taalangst. Die zaken kan ik nu, op zoek naar oplossingen voor de problematiek die ook economische kanten heeft, heel goed gebruiken.”

Met economische kanten doelt u op de financiering van het hogeronderwijsstelsel, waarbij diploma's geld opleveren voor onderwijsinstellingen?

“De keuze om ons hoger onderwijs per definitie open te stellen voor iedereen met een geschikt havo of vwo-diploma, heeft bepaalde consequenties. Als er geen poortbeleid is, dan is de propedeuse het instrument voor selectie: inclusief hoge uitzval. Die vrije toegankelijkheid leidt tot een probeercultuur van een toechal consumptiegericht generatie. De vraag is of dat houdbaar is.”

Rutger Kappe
Dordrecht, 14 augustus 1971

1990-1996 Arbeids- en Organisationspsychologie, Vrije Universiteit
1996-2001 Nederlands onderzoekscentrum arbeidsmarkt (NOA)
2004-heden beleidsmedewerker dienst onderwijsbeleid, Hogeschool Inholland
2011-heden wetenschappelijk medewerker, Vrije Universiteit
2011 proefschrift *Determinants of success*, Vrije Universiteit
2015 lector Studiesucces, Hogeschool Inholland

Zijn jongeren wel in staat om die enorme stap van begeleid leren op de middelbare school naar zelfstandig studeren te maken?

“Die transitie is deels het probleem. Uit onderzoeken blijkt dat jonge adolescenten worstelen met zelfregulerend studeren. Waarbij jongens door de langzamere rijping van een bepaald gedeelte van de hersenen moeite hebben met plannen en het stellen van doelen.”

Is de traditionele rol van het hbo als

emancipatiemotor in onze hedendaagse, complexe maatschappij nog realistisch?

“In ons huidige onderwijsstelsel zal nooit iedereen de eindstreep halen. De propedeuse zou een selecterend effect moeten hebben, maar lang niet iedereen haalt na de propedeuse binnen drie jaar zijn diploma.”

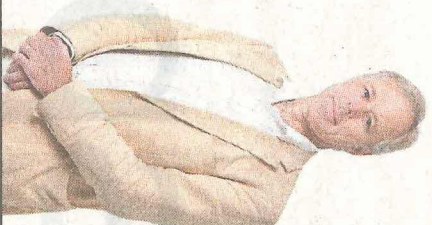
Heeft u als onderzoeker aan Inholland baat bij de spreiding van de hogeschool over de Randstad?
“De diversiteit van onze studenten-

populatie is enorm en verschilt ook weer per locatie of opleiding. Identieke onderzoeken met controlegroepen in Alkmaar en Rotterdam leveren interessante, uiteenlopende uitkomsten op. Neem als voorbeeld de ophoping van het aantal vereiste, gehaalde studiepunten per studiejaar. Dat kan voor de autochtone studentpopulatie in Alkmaar andere gevolgen hebben dan voor de multiculturele populatie in Rotterdam.”

En dus pleit u voor maatwerk?

“De tijd van *one size fits all* is voorbij. Waarom niet bij economische opleidingen het curriculum aanpassen, met bijvoorbeeld meer contacturen voor jongens? Terwijl verpleegkundestudentes weer eerder behoefte hebben aan praktijklessen. Voor dat soort maatwerk pleit ik.”

Jaap Seidell

Smaakmakers

Rustig zitten en aandachtig proeven. Wanneer doen we dat nog?

Samen met mijn collega Jutka Halberstadt deed ik op 1 oktober in een volle filmzaal een eenvoudig smaakexperiment. Het was muissil en dat midden op de inspiratiedag van de Amsterdamse Aanpak Gezond Gewicht. Een druk bezochte bijeenkomst voor mensen uit de praktijk, beleidsmakers en wetenschappers, met workshops, colleges, theater, buurtsafari, een bewegzone en gezonde kookkunsten uit de buurt.

Naast veel praten over eten dus ook even letterlijk aandacht voor voedsel. Met een blinddoek op probeerden de deelnemers zich volledig te concentreren op de smaak en consistentie van achtereenvolgens een druif, een zoutje en een chocolaatje.

Een relevant onderdeel op een dag waarop alles draaide om het stimuleren van een gezonde leefstijl bij Amsterdamse kinderen. Want eten met aandacht helpt bij het voorkomen van overgewicht. Een recent onderzoek liet zien dat mensen, als ze langzaam aten terwijl ze oordopjes inhadden, eerder vol zaten dan wanneer ze sneller en zonder oordopjes aten.

Eten tijdens het lopen, televisie kijken of onderweg in de auto: het leidt ons allemaal af en dat stimuleert overconsumptie, blijkt uit weer ander onderzoek. Het is niet voor niets dat winkelsstraten, bioscopen en bezinestations vol zijn met voedselverleidingen.

Bewuster letten op wat je eet door ernaar te kijken, en goed te ruiken en te proeven leidt tot sensorische verzadiging. Dat is wat anders dan ‘vol zitten’ (fysieke verzadiging) maar leidt even effectief tot stoppen met eten.

Wat is nu de praktische implicatie voor de Amsterdamse jeugd? Zorg voor tijd en aandacht voor het eten thuis en op school. Daarbij horen ook lesprogramma's als smaaklessen want veel kinderen moeten nog leren proeven. Hope-lijk neemt het Platform Onderwijs 2032 dit mee in zijn adviezen voor het kabinet. Goed onderwijs is ook een kwestie van smaak.

j.seidell@parool.nl

Hoogleraren Anne-Mei The (zorg en dementie, UvA) en Jaap Seidell (voeding en gezondheid, VU) schrijven om beurten over hun vakgebied.

Colofon

De wetenschapspagina's worden mede mogelijk gemaakt door New Scientist (www.newscientist.nl). Coördinateur: Jim Jansen. Met medewerking van Yannick Fritschy.

NewScientist